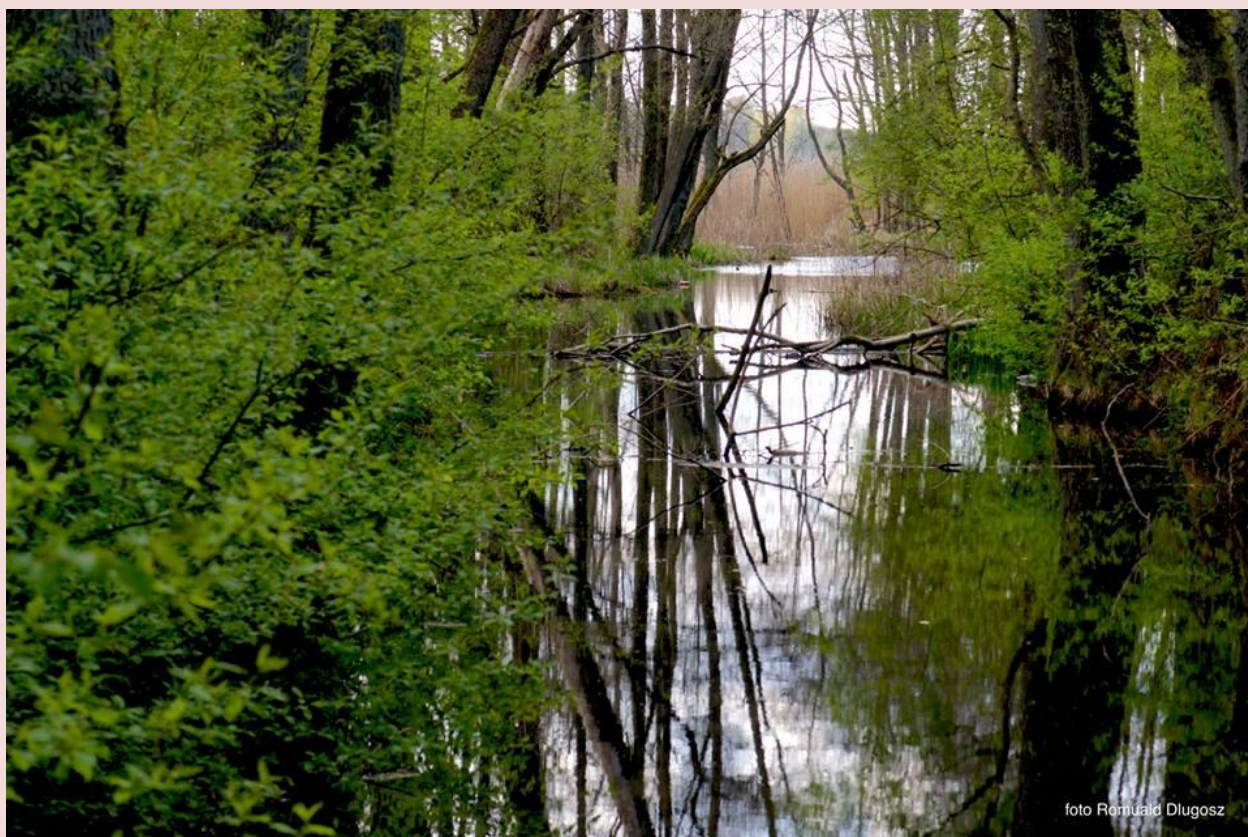

NAUCZYCIELSKA EDUKACJA

BIULETYN CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI W KOSZALINIE

2016 - NR 5/101

Osobliwości i piękno Ziemi Koszalińskiej (fot. Romuald Długosz - www.facebook.pl)

➔ *Tutaj potrzeba równowagi. Dzieci muszą być popychane do działania i chronione. Ale równie ważne jest zachęcanie ucznia do bycia ambitnym, dawania z siebie jak najwięcej i wykorzystywania swojego potencjału.* [Carl Honore', za: K. Oleksa, 2015]

1. OLEKSA K. (oprac.), *Szkoła wolna od presji: kreatywność cenniejsza niż oceny*. Wywiad. „Życie Szkoły” 2015 nr 1, s. 2-5.

Koszalin: sierpień - wrzesień 2016

SPIS TREŚCI

„Nauczycielskiej Edukacji” 2016 nr 5/101

ISSN – 1642-34-53

W NUMERZE

SPIS TREŚCI

- O nowoczesnej i skutecznej edukacji szkolnej. Rozmowa z Panem Jarosławem BLOCHEM – nauczycielem geografii, twórcą blogu „Co z tą edukacją?”, autorem licznych publikacji o edukacji i powieściopisarzem z Katowic	3
- Kim jest Jarosław Bloch?	6
- Kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2016/2017	7
- „Dobra zmiana”. Czego ma uczyć szkoła?	8
- Patroni roku 2017 – Rok Wisły (...)	10
- Tematy wrześniowego numeru „Dyrektora Szkoły”	12
- Izabela SUCKIEL, Wrześniowy Klub Dyrektora CEN	13
- AW: Pomorze Zachodnie – TO MY! – 2016: wyniki konkursów	14
- Marcin POLAK, <i>O dążeniu do mistrzostwa</i> (przedruk)	16
- Jubileusz 50-lecia Zespołu Szkół nr 9 w Koszalinie	18
- Dorota GALIŃSKA, <i>O programie „Planeta Energii” w Tychowie</i>	19
- Koszaliński Kongres Kultury	21
- Ciekawy artykuł: Magdalena GOETZ, <i>Pobici za kolor skóry. Mowa nienawiści tworzy</i> (...)	22
- Jarosław BLOCH, <i>Progi absurdu, progi demotywacji</i> (przedruk)	23
- Julian P. SAWIŃSKI, <i>Po co klasie dwóch wychowawców?</i>	25
- Ciekawy wywiad: <i>Po co nam inteligencja?</i>	29
- Ogólnopolska wystawa „Mistrz i jego uczeń”	30
- Ciekawa książka: Jacek PYŻAŁSKI (red.), <i>Wychowawcze i społeczno-kulturowe kompetencje</i> (...)	32
- Małgorzata TREMBOWELSKA, <i>Technologie informacyjno-komunikacyjne: literatura dostępna w BP CEN w Koszalinie – książki</i>	34
→ Konkurs CEN dla nauczycieli: <i>Stawiamy na czytanie i pisanie</i>	37

„Nauczycielska Edukacja” – Biuletyn Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie

Wydawca: Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie, ul. Ruszczyca 16,
fax. 34-767-15, tel. 34-767-10; **Redakcja - 34-767-26**. Internet: www.cen.edu.pl, Poczta e-mail: jps51@tlen.pl
Redakcja: Julian Piotr Sawiński (redaktor naczelny), Adam Paczkowski - zdjęcia, skład komputerowy - JPS
Współpraca: nauczyciele konsultanci i doradcy metodyczni CEN

Redakcja zastrzega sobie prawo redagowania i skracania nadesłanych tekstów oraz zmiany ich tytułów.

O nowoczesnej i skutecznej edukacji szkolnej.

Rozmowa z Panem Jarosławem BLOCHEM – nauczycielem geografii, twórcą blogu „Co z tą edukacją?”, autorem licznych publikacji o edukacji i powieściopisarzem z Katowic

1. Panie Jarosławie - witam i bardzo dziękuję, że znalazł Pan chwilę dla czytelników „Nauczycielskiej Edukacji”. W internecie jest sporo informacji o Panu, ale tradycyjnie zapytam: Kim jest Jarosław Bloch?

Jarosław Bloch (fot. Arch. Autora)

Nauczycielem i wychowawcą. Blogerem i pisarzem. Ojcem dwóch synów w wieku szkolnym, co sprawia, że oświata w Polsce zaprzęta moją uwagę podwójnie. Człowiekiem, który nie boi się mówić tego, co myśli.

2. Jest Pan nauczycielem geografii w szkołach ponadgimnazjalnych. Także jestem nauczycielem biologii i geografii, czyli coś mamy wspólnego. Czym jest dla Pana nauczycielska praca?

Moim wkładem w naprawianie świata. Przekazując wiedzę o różnych problemach, uświadamiając znaczenie naszego wpływu na środowisko i na życie innych ludzi, prowokuję młodych ludzi do myślenia i mam nadzieję, że będą to uwzględniać w przyszłych działaniach. To także wielka przygoda i satysfakcja, szczególnie gdy śledząc losy byłych uczniów, widzę ich w roli rodziców, pracowników, przedsiębiorców. To także wehikuł czasu, bo jestem na bieżąco z problemami młodych ludzi, a przez to młodszy duchem. A schodząc na ziemię, to ciężka praca u podstaw, czasami orka na ugorze, bieganie między szkołami i wynagrodzenie nieadekwatne do ponoszonej odpowiedzialności.

3. Geografia jest dla uczniów ciekawym przedmiotem nauczania. Czym dziś młodzież interesuje się najbardziej?

Zainteresowanie wzbudza demografia, a w ostatnim czasie, co zrozumiałe, problem migracji, przemieszczania się ras, ekspansji kultur (temat ten budzi wiele emocji, ważna jest tutaj postawa geografa, by przeciwstawić fakty mitom). Ale nie uogólniałbym tutaj, bo duża jest tutaj rola samego nauczyciela, który potrafi czasem „zarazić” uczniów swoimi zainteresowaniami. Porażką zarządzających oświatą jest chyba (coraz częściej) ograniczenie zainteresowań do wąskiej specjalizacji i co za tym idzie zamykanie się na wiedzę z innych dziedzin, szczególnie w liceum. Spotykam się też często z przypadkami, że uczniowie nie interesują się tym, co się dzieje na świecie i jakie są jego problemy.

4. Jest Pan autorem licznych publikacji o edukacji, np. na internetowym portalu www.eid.edu.pl. Czy jest sens pisać o potrzebie zmian w edukacji, skoro zwykle władza, która ma władzę, wie od nas, nauczycieli lepiej?

Mimo wszystko liczę na refleksję rządzących oświatą, liczę na to, że mądry człowiek będzie brał pod uwagę opinie tych, którzy są bliżej ucznia, opinie praktyków. Oczywiście nie mam monopolu na prawdę i dobre rozwiązania, ale chciałbym aby ludzie decydujący o zmianach także zrozumieli, że tego monopolu nie mają. Patrzymy często na edukację z dwóch perspektyw, a prawda często leży pośrodku. Im więcej głosów „z dołu” tym większa szansa, że ci „z góry” dostrzegą problem.

O nowoczesnej i skutecznej edukacji szkolnej.

Rozmowa z Panem Jarosławem BLOCHEM – nauczycielem geografii, twórcą blogu „Co z tą edukacją?”, autorem licznych publikacji o edukacji i powieściopisarzem z Katowic – cd.

5. Rozumiem, że jest Pan zwolennikiem oddolnych zmian w edukacji. Co Pana zdaniem trzeba pilnie zmienić w szkolnej, np. edukacji geograficznej?

*Młodzi bardzo mało czytają, trzeba ich do tego zachęcać, by potrafili zabrać głos w ważnych dla świata kwestiach. Często brak u nich wiedzy o najbardziej palących problemach naszej cywilizacji. Na pewno do pracy trzeba **zaprząć sieć internetową**, by nie była ona jedynie źródłem rozrywki. Szkoła powinna trzymać rękę na pulsie i docierać do młodych także tymi kanałami. Sam staram się to robić, np. na Facebooku prowadzę stronę pt. „J.B. poleca”, gdzie staram się dotrzeć do uczniów z ciekawymi lub ważnymi dla świata faktami.*

*Można by się też pokusić o interdyscyplinarne bloki godzinowe, które pokazałyby młodym ludziom, że wiedza nabyta w szkole, tworzy spójną całość i się uzupełnia (ja sam polubiłem i zrozumiałem w pełni fizykę i biologię dopiero na... studiach geograficznych). Wyposażenie szkół w szybki internet i tablety, zabawa w aplikacjach geograficznych, biologicznych itp., umożliwiłoby **pokazanie praktycznej strony nauki**, którą uczniowie znają niestety głównie od strony teoretycznej, to taka nasza polska specyfika. Wymaga to jednak inwestycji w sprzęt i szkolenie nauczycieli, którzy w dużej części nie są dziś na to gotowi.*

6. Pisze Pan bardzo ciekawie i dość dużo o edukacji oraz potrzebie jej zmiany. Dlaczego ją trzeba zmienić, unowocześnić?

*Jestem zwolennikiem zwiększania wymagań, podnoszenia poziomu. Jest to konieczne, bo na międzynarodowym rynku pracy rywalizujemy często z przedstawicielami innych krajów i kultur. Z pewnością nie chcielibyśmy tej rywalizacji przegrać. Ale jest powód jeszcze ważniejszy. Jako cywilizacja, stajemy w XXI wieku pod ścianą. Przeludnienie, zmiany klimatu, migracje, oil peak, dysproporcje gospodarcze i wiele innych, to problemy, które nie rozwiążą się same. Trzeba do tego wyedukowanego i świadomego społeczeństwa, które **dokona trafnych wyborów** i sprawi, że przyszłym pokoleniom damy szansę normalnego funkcjonowania na zdanej do życia planecie. Alternatywą jest świat w stanie permanentnego kryzysu, wojny i los ludzkości przypominający historię reniferów na Wyspie Świętego Mateusza...*

7. Czym więc dla Pani - jako nauczyciela liceum ogólnokształcącego - jest nowoczesność edukacji?

*Nowoczesność edukacji to przede wszystkim nadążanie nauczycieli za zmianami technologicznymi, umiejętność nadawania „na tych samych falach” co uczniowie. Zamykanie się na zdobycze cywilizacji powoduje niezrozumienie u młodzieży, bo przecież skoro oni MUSZĄ się nauczyć wielu rzeczy, to dlaczego nauczyciel NIE MOŻE też tego zrobić. Stawką jest **wzajemne zrozumienie i zaufanie**. Oczywiście nie gloryfikowałbym tu technologii, bo sama w sobie jest tylko narzędziem, ale to właśnie nauczyciel powinien pokazać jak go użyć, aby nie zdominowało naszego życia i nie stało się źródłem jedynie taniej rozrywki. Powinniśmy uczyć, że technologia jest narzędziem, za pomocą którego można rozwiązywać konkretne problemy. Użycie zasobów internetu, szybka aktualizacja informacji, nauka poszukiwania jej w sieci, podsuwanie ciekawych aplikacji, czy chociażby najszybszy obecnie kontakt z młodzieżą przez Facebooka, to wymóg czasów. Inna sprawa, że... w szkole często tego szybkiego internetu i nowoczesnego sprzętu brak.*

O nowoczesnej i skutecznej edukacji szkolnej.

Rozmowa z Panem Jarosławem BLOCHEM – nauczycielem geografii, twórcą blogu „Co z tą edukacją?”, autorem licznych publikacji o edukacji i powieściopisarzem z Katowic – cd.

8. Nowoczesność edukacji – to więc przede wszystkim nowe, nowoczesne wartości, na których opiera się uczenie się uczniów?

*Nauka zawsze niosła ze sobą nowe wartości. Była motorem postępu dla społeczeństw. Dzisiaj, na skutek cyfrowej rewolucji, mamy przewartościowanie na wielu płaszczyznach. **Inna jest rola nauczyciela**, ale także inne powinny być obowiązki ucznia, wszak wiedza całej ludzkości jest na wyciągnięcie ręki. Cały czas się tego uczymy i nie wypracowaliśmy jeszcze skutecznych metod na pracę w nowych realiach, z użyciem nowych gadżetów. A zmiany ciągle zachodzą, rewolucja cyfrowa trwa.*

*Ta kwestia wymaga szczególnej dyskusji, bo wszyscy znajdujemy się w nowej sytuacji. Na razie działamy na tym polu trochę jak dzieci we mgle, dlatego szczególnie ważne jest **dzielenie się doświadczeniami**. Szczególnego wymiaru nabiera tu pojęcie uczciwości, poszanowania własności intelektualnej. Absolutnie nie odsyłałbym tu dawnych metod uczenia się do lamusa, są często sprawdzone i skuteczne, a technologia sprawia, że metody te przeżywają drugą młodość. Technologia to, niestety, też pokusa pójścia na skróty, oszukiwania siebie i nauczyciela.*

9. W artykule pt. „Półka z książkami” wyraża Pan pogląd wielu nauczycieli, że skuteczność dotychczasowych reform jest mierna. Dlaczego tak jest?

*Każda z reform od 1999 roku zaczynana była „od końca”, czyli od zmian struktury organizacyjnej. Nie szły za tym wystarczające środki na nowoczesne pomoce naukowe, na skuteczne szkolenia nauczycieli, nie słuchano sugestii z dołu. Ale najgorsze było to, że **zmiana gonila zmianę**, ciężko było cokolwiek planować. Ale problem jest tu o wiele szerszy i mało kto go ogarnia. Reformatorzy nie uwzględnili w ogóle problemu niżu demograficznego, co przy skłonności samorządów do racjonalizacji wydatków, skończyło się spadkiem poziomu nauczania, bo liczba młodzieży była mniejsza, a klasy tak samo liczne (aż prosiło się o zmniejszenie liczebności uczniów w klasach).*

Postawione przed tym faktem szkoły, aby nie upaść, zaczęły rywalizować o ucznia, ale w tym negatywnym znaczeniu, czyli obniżając standardy, stąd braki w wiedzy i umiejętnościach, które wychodzą na kolejnych etapach edukacyjnych. Wpisała się w to „strategia” ME, by jak najtańszym kosztem zwiększyć liczbę maturzystów i studentów (niestety z uszczerbkiem dla jakości). Efekt z tego taki, że zbyt często rozdajemy świadectwa i dyplomy osobom niezasługującym na nie, mamy przez to poczucie psucia systemu, uczniowie i studenci są sfrustrowani, bo czują, że ich dyplom ma małą wartość, a w gospodarce brakuje ludzi do pracy w konkretnych zawodach.

10. Jako konsultant ds. informacji i innowacji w CEN w Koszalinie, w różny sposób wspieram reformy edukacji i promuje te, które mają charakter zmian faktycznych, np. na naszej stronie CEN. Skąd Pana zainteresowanie światem reformowania, ulepszania edukacji?

*Kiedys po prostu pracowałem z młodzieżą, jednak wraz ze zmianami w oświacie i zmianami demograficznymi, moja frustracja rosła. Ciągłe zmiany, polityka oszczędności, groźba zamykania szkół, bieganie pomiędzy szkołami za godzinami, wypełnianie ton papieru, nieadekwatne do wkładanej pracy zarobki i świadomość, że młodzież, którą uczymy, jest inna niż ta sprzed rewolucji cyfrowej (czego nie dostrzegali reformatorzy), sprawiły, że zacząłem zadawać pytania, zastanawiać się, dlaczego tak jest i czy może być lepiej. Mój **blog CO Z TĄ EDUKACJĄ?** - powstał właśnie po to by dzielić się moimi wątpliwościami i spostrzeżeniami.*

O nowoczesnej i skutecznej edukacji szkolnej.

Rozmowa z Panem Jarosławem BLOCHEM – nauczycielem geografii, twórcą blogu „Co z tą edukacją?”, autorem licznych publikacji o edukacji i powieściopisarzem z Katowic – cd.

11. Panie Jarosławie! Napisał Pan niedawno artykuł „Proszę o umiar i rozsadek”. Jest to ładny apel do decydentów. Czy nie warto go wysłać wprost do MEN? A może jest napisany specjalnie do dyskusji?

Szczerze mówiąc napisałem go w nadziei, że może jakiś decydent go przeczyta. To głos zmęczonego zmianami nauczyciela (nie zawsze udanymi, a często fasadowymi) u progu kolejnej zmiany... Lektura obowiązkowa dla urzędników MEN i dla rządów WSZYSTKICH partii politycznych, ha ha.

➔ Serdecznie dziękuję za interesującą rozmowę. – dr Julian Piotr Sawiński – redaktor naczelny „Nauczycielskiej Edukacji”

Kim jest Jarosław Bloch?

Jarosław Bloch (ur. 1975 w Katowicach). Z wykształcenia geograf, absolwent Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego i Studium Pedagogicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zawodowo nauczyciel i wychowawca. Z zamiłowania pisarz i fotograf. Prowadzi bloga o tematyce edukacyjnej pt. „Co z tą edukacją?”. Pisze opowiadania s-f, kilka z nich zostało wydane w e-booku pt. „My ludzie z planety Ziemia” (wyd. Witanet 2014). Napisał dwie powieści obyczajowe „Ściema” (wyd. WFW 2014) i „Unplugged” (wyd. Novae Res 2015). [2016¹]

Jarosław Bloch dzisiaj (fot. Arch. Autora)

¹ Informacja autora – e-pocztą z 08.07.2016.

Kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2016/2017

Minister Edukacji Narodowej Anna Zalewska określiła podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2016/2017. Wśród priorytetów znalazły się m.in.: rozwijanie kompetencji informatycznych dzieci i młodzieży oraz wychowanie do wartości poprzez kształtowanie postaw.

Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2016/2017:

1. Upowszechnianie czytelnictwa, rozwijanie kompetencji czytelniczych wśród dzieci i młodzieży.
2. Rozwijanie kompetencji informatycznych dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach.
3. Kształtowanie postaw. Wychowanie do wartości.
4. Podniesienie jakości kształcenia zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych poprzez angażowanie pracodawców w proces dostosowania kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy.

Kierunki realizacji zadań z zakresu nadzoru pedagogicznego obejmują:

1. w zakresie kontroli:

a) w publicznych szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych:

„Prawidłowość organizacji i funkcjonowania biblioteki szkolnej.”

b) w publicznych technikach i zasadniczych szkołach zawodowych:

„Realizacja kształcenia dualnego w ramach praktycznej nauki zawodu.”

c) w publicznych przedszkolach, innych formach wychowania przedszkolnego i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych:

„Zgodność z przepisami prawa przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego do przedszkoli na rok szkolny 2017/2018.”

2. w zakresie ewaluacji:

Ewaluacje problemowe (60% wszystkich ewaluacji w roku szkolnym):

W szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych, placówkach kształcenia ustawicznego oraz ośrodkach dokształcania i doskonalenia zawodowego - w zakresie wymagań:

- „Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne”;
- „Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji”.

Ewaluacje problemowe w zakresie wybranym przez kuratora oświaty na podstawie wniosków z nadzoru pedagogicznego (40% wszystkich ewaluacji w roku szkolnym).

W roku szkolnym 2016/2017 monitorowanie będzie obejmowało:

- „Sposób realizacji zadań z zakresu upowszechniania czytelnictwa, rozwijania kompetencji czytelniczych wśród dzieci i młodzieży w szkole podstawowej i gimnazjum”.
- „Liczbę uczniów technikum i zasadniczej szkoły zawodowej realizujących kształcenie dualne w ramach praktycznej nauki zawodu”.
- „Organizację pracy świetlicy w szkołach podstawowych i gimnazjach, w tym specjalnych”.

"Dobra zmiana". Czego ma uczyć szkoła?

Pytania typu: Czego ma uczyć szkoła? Co jest najważniejsze w edukacji? Jak zwiększyć skuteczność szkolnej edukacji? – itp., mają zasadnicze znaczenie dla podmiotów edukacji: uczniów, nauczycieli, dyrektorów szkół i rodziców. Stawiane są od dawna przez różne środowiska oświatowe i rozmaite są na nie odpowiedzi. Oto podstawowe zmiany edukacyjne proponowane przez MEN [przedruk za: GN, 2016² - pogrubienia red.].

Reforma... (fot. www.glos.pl/aktualnosci)

MEN chce położyć nacisk nie tylko na naukę **matematyki, języków obcych** i informatyki, uczniowie mają także więcej czytać, podnosić swoją świadomość historyczną i być „patriotami gospodarczymi”.

Mówiła o tym 27 czerwca br. **minister edukacji Anna Zalewska** w podsumowaniu debaty oświatowej "Uczeń - Rodzic - Nauczyciel. Dobra Zmiana" w Toruniu.

MEN chce wpłynąć na **rozwój czytelnictwa** upowszechniając książki wśród najmłodszych dzieci i ich rodziców, propagując „książki w każdym domu”. W klasach początkowych lekcje mają się zaczynać od czytania, a dzieci jak w krajach skandynawskich mają więcej czasu spędzać na lekturze podczas „godzin cichego czytania”.

Pogłębianiu świadomości historycznej ma sprzyjać **więcej godzin historii**, korelacja edukacji historycznej z nauczaniem na lekcjach języka polskiego i wiedzy o społeczeństwie, wycieczki do miejsc pamięci i żywe lekcje historii.

Resort chce **rozwijać samorządność** uczniowską i krzewić postawy szacunku wobec drugiego człowieka i empatii, większy nacisk ma być położony na **wolontariat**, ale taki, który uczy odpowiedzialności za siebie i drugiego człowieka. Dzieci mają być uczone, że czymś dobrym jest – to przykład podany przez minister Zalewska – nawet robienie zakupów sąsiadce.

Szkoły, uczniowie i nauczyciele mają także nieść **pomoc szkołom polonijnym**. Chodzi o utrzymywanie kontaktów z tymi placówkami i wspieranie ich w różny sposób.

Kolejny cel zamyka się w hasło „**dziecko ma być zdrowe**”. Szefowa MEN zastrzegła, że nie wypowiada się o żywieniu w szkołach, bo to kompetencja ministra zdrowia, ale chodzi jej o **rozwój kultury fizycznej**. Dlatego MEN szczególną uwagę zwraca na wychowanie fizyczne w klasach I-III i chce, by nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej „nie oddawali lekcji wf wuefistom”. Korzystając z projektu przygotowanego przez AWF we Wrocławiu resort chce uatrakcyjnić zajęcia sportowe. W projekcie tym wykorzystane są piłki z cyframi i literami, grając dziecko uczy się składać wyrazy, dodawać i odejmować.

² Red., „Dobra zmiana” Czego ma uczyć szkoła? – www.glos.pl – z 27.06.2016.

"Dobra zmiana". Czego ma uczyć szkoła? – cd.

Dzieci mają się uczyć także **pracy zespołowej i współpracy**, a nie tylko rywalizacji. Będzie temu służyć organizowany w czerwcu obowiązkowo w szkołach tydzień projektów edukacyjnych. Co nie oznacza, że szkoły mają realizować projekty tylko w czerwcu, a nie przez cały rok.

Anna Zalewska zapowiedziała dalszą **cyfryzację szkół**. W ciągu dwóch lat w każdej placówce ma być szerokopasmowy internet. Multimedialne tablice pojawią się w każdej klasie – to według minister – lepsze rozwiązanie niż „dziecko siedzące z tabletem”. Państwo wyda 270 mln zł na infrastrukturę informatyczną oraz 120 mln zł na szkolenia nauczycieli. Pieniądze pochodzą z funduszy unijnych.

Zmiany dotyczą także nauki języków obcych. MEN chce **kontynuacji nauczania języków** od wczesnej edukacji, aż po szkoły średnie, aby nie było tak, że na każdym etapie dziecko uczy się języka od początku i w liceum znowu zaczyna od „I am”. Uczniowie będą wykorzystywać do nauki języków nie tylko podręczniki i ćwiczenia, ale też specjalnie tworzone portale internetowe, na których będą odrabiać zadania domowe.

Szerzej o zmianach w szkolnej edukacji planowanych przez MEN, wraz z omówieniem i krytycznymi uwagami, opiniami i komentarzami, jest na różnych edukacyjnych stronach internetowych oraz w „Głosie Nauczycielskim”, np. w numerze 25/2016 (fot.) i innych czasopismach.

„Głos Nauczycielski” – okładka 25/2016 (fot. www.glos.pl)

Patroni roku 2017 - Rok Wisły...

Podczas 21. posiedzenia Sejmu posłowie zdecydowali o ustanowieniu patronów 2017 roku. Przyszły rok będzie przebiegał pod patronatem: Rzeki Wisły, Josepha Conrada – Korzeniowskiego, Marszałka Józefa Piłsudskiego, Adama Chmielewskiego i błogosławionego Honorata Koźmińskiego oraz Tadeusza Kościuszki [2016]³.

Sejm w 550. rocznicę pierwszego wolnego flisu podjął uchwałę w sprawie ustanowienia roku 2017 rokiem **Rzeki Wisły**, oddając hołd pokoleniom Polaków, którzy dzięki Wiśle i w oparciu o nią budowali tożsamość i potęgę Państwa Polskiego. *Wisła – Królowa Polskich Rzek, będąca symbolem polskości i patriotyzmu – to nasze naturalne oraz historyczno-kulturowe dziedzictwo* – czytamy w uchwale. Posłowie zaznaczyli, że spław Wisłą i rzekami jej dorzecza umożliwił rozkwit gospodarczy w okresie „Złotego Wieku”, czyniąc z Polski europejską potęgę polityczną, militarną i ekonomiczną.

Wisła w Krakowie (fot. www.interia.pl)

Drugim patronem będzie **Joseph Conrad – Korzeniowski**. 3 grudnia 2017 r. przypada jubileusz 160-lecia urodzin tego klasyka literatury i jednego z najbardziej znanych na świecie twórców związanych z polską kulturą. Sejm zdecydował o ustanowieniu pisarza patronem 2017 roku zaznaczając, że jego dorobek, powstający pod wpływem literatury polskich romantyków, zawiera uniwersalne wartości moralne i etyczne. *Podejmowanie tematów ważnych dla starego kontynentu czyni go pisarzem uniwersalnym, który już w tamtych czasach nakreślił wizję „Europy bez granic”, stanowiącą podstawę trwałego pokoju między narodami Europy* – zaznaczono w uchwale. Przypomniano również, że jego liczne dzieła weszły do kanonu lektur.

³ 2017 r. Rokiem rzeki Wisły (...), - www.sejm.gov.pl/Sejm8 - z 22.06.2016.

Patroni roku 2017 - Rok Wisły... - cd.

Sejm ustanowił także rok 2017 Rokiem **Marszałka Józefa Piłsudskiego** w uznaniu jego wielkich zasług dla Polski oraz w związku ze zbliżającym się stuleciem odzyskania niepodległości. Posłowie w uchwale podkreślili, że 5 grudnia 2017 r. przypada 150. rocznica urodzin Józefa Piłsudskiego. Przypomnieli, że był on współtwórcą Wojska Polskiego, pełnił funkcję Wodza Naczelnego i Pierwszego Marszałka Polski w czasie wojny polsko-bolszewickiej, dwukrotnie

sprawował funkcję Prezesa Rady Ministrów, był ministrem spraw wojskowych i Generalnym Inspektorem Sił Zbrojnych. Zaznaczyli także, że był twórcą idei bliskiej współpracy narodów Międzymorza. *W okresie okupacji niemieckiej i kilkudziesięciu lat władzy sowieckiej nad Polską Marszałek Józef Piłsudski stał się symbolem nieugiętej walki o niepodległość oraz przykładem dla kolejnych pokoleń polskich patriotów – czytamy w uchwale.*

Fot. Pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego w Koszalinie (fot. www.pl.wikipedia.org/pomniki)

Adam Chmielowski – Święty Brat Albert - został ustanowiony przez Sejm patronem 2017 r. w uznaniu jego wybitnych zasług w działalności niepodległościowej oraz na polu pracy społecznej i artystycznej. W uchwale zaznaczono, że w 2016 r. przypada 100. rocznica śmierci zakonnika, zaś w 2017 r. mija 130 lat, od kiedy zaczął on nosić habit zakonny. *Jego wielki talent oraz poświęcenie dla drugiego człowieka przyczyniły się do utrwalenia wśród Polaków najważniejszych postaw społecznych oraz dały im nadzieję na niepodległość i sprawiedliwość społeczną na kolejne dziesięciolecia* – czytamy w uchwale. Sejm w tej samej uchwale ustanowił patronem roku 2017 **Honorata Koźmińskiego**, kapucyna ogłoszonego błogosławionym przez Jana Pawła II w 1988 roku.

Sejm zdecydował również o ustanowieniu 2017 roku Rokiem **Tadeusza Kościuszki** w związku z przypadającą w przyszłym roku 200. rocznicą jego śmierci. Jak przypomniano w uchwale, Tadeusz Kościuszko, przywódca ogólnonarodowego powstania zwanego insurekcją kościuszkowską, zajmuje szczególne miejsce w panteonie narodowych bohaterów. Posłowie zaznaczyli, że jest symbolem wolności i wzorem patrioty nie tylko dla obywateli Rzeczypospolitej Polskiej. *Tadeusz Kościuszko traktował swoje wojskowe i obywatelskie obowiązki jako służbę dla pomyślności całego narodu. Głęboko wierzył w niezbywalną godność człowieka, którego dobro stawiał na pierwszym miejscu* – podkreślono w uchwale.

Tematy wrześniowego numeru „Dyrektora Szkoły”

Wrześniowy numer „Dyrektora Szkoły” zawiera szereg ciekawych i potrzebnych informacji dla dyrektorów szkół i przedszkoli. Warto przeczytać.

DS – okładka nr 9/2016
(fot.
www.dyrektorszkoly.pl)

„W wakacje resort edukacji przedstawił ogólne plany reformy systemu oświaty, które od razu wzbudziły wiele emocji. Sprawdziliśmy więc, jak propozycje MEN oceniają środowiska związane z edukacją. Bogdan Bugdalski zapytał o opinie pracowników naukowych wyższych uczelni, reprezentantów nauczycielskich związków zawodowych i przedstawicieli jednostek samorządów terytorialnych. Natomiast Małgorzata Nowak rozmawiała z dyrektorami szkół, nauczycielami, działaczami organizacji pozarządowych wspierających oświatę oraz uczniami i rodzicami. W komentarzach dominuje przekonanie, że zmiany są konieczne, wątpliwości większości rozmówców budzi jednak ich kierunek i sposób wprowadzania. Na początku września podejmowane są decyzje dotyczące zajęć pozalekcyjnych. Z jednej strony udział w nich jest dla dzieci i młodzieży okazją do rozwoju i ciekawego spędzania czasu, z drugiej – dają nauczycielom możliwość realizacji swoich pasji i zainteresowań, bo to oni zazwyczaj mają największy wpływ na zakres dodatkowej oferty edukacyjnej szkoły. Jak wyjść naprzeciw oczekiwaniom grona pedagogicznego, uczniów i rodziców? Jak wspierać tych ostatnich w dokonywaniu optymalnych wyborów? Jak efektywnie planować popołudniowe zajęcia? To pytania, na które w dziale *Pracownia pedagogiczna* starają się odpowiedzieć Bożena Janiszewska i Małgorzata Stańczyk. Do tego tematu nawiązuje również Arkadiusz Siwko, który mówiąc w wywiadzie *Dostrzec w uczniu talent* o oczekiwaniach wobec szkoły, dzieli się przemyśleniami o sposobach motywowania uczniów do aktywności i rozwijania mocnych stron (...)” [1]

1. www.dyrektorszkoly.pl/aktualnosci – z 01.09.2016.

Wrześniowy Klub Dyrektora CEN

Wrześniowe spotkania **Klubu Dyrektora** Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie odbędą się w siedzibie placówki przy ul. Ruszczyca 16, **od godz. 10:00 do 13:00** wg następującego harmonogramu:

SZKOŁY PODSTAWOWE, GIMNAZJA, SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE

7 września 2016 – środa – powiat koszaliński i miasto Koszalin

8 września 2016 – czwartek – powiaty: drawski, szczecinecki i świdwiński

9 września 2016 – piątek - powiaty: białogardzki, kołobrzeski i sławieński

PRZEDSZKOLA - 13 września 2016 – wtorek – wszystkie powiaty.

Tematyka spotkania

1. Zmiany w prawie oświatowym (ustawa Karta Nauczyciela, ustawa o systemie oświaty, rozporządzenia MEN).
2. Planowanie pracy i nadzoru pedagogicznego w kontekście zmian i w oparciu o kierunki polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2016/2017.
3. Możliwości wykorzystania programu Erasmus plus – praktyczne wskazówki.
4. Komunikaty.

Izabela Suckiel – konsultant CEN

„Dyrektor Szkoły” 8/2016 (fot. www.dyrektorszkoły.pl)

Pomorze Zachodnie – TO MY! – 2016: wyniki konkursów

4 czerwca 2016 roku w siedzibie CEN w Koszalinie odbyło się podsumowanie Konkursu Fotograficznego „Wokół nas - ludzie, miejsca, sytuacje” i filmowego „Stąd jesteśmy”. Na uroczystości wręczono nagrody i dyplomy.

Po zapoznaniu się z nadesłanymi pracami członkowie Komisji Konkursu Filmowego i Fotograficznego w składzie: przewodniczący - Zenon Decyk, członkowie - Anna Walkowiak, Jagoda Pulkowska, Renata Lemańczyk, Maria Płóciennik, Katarzyna Sobańska, Adam Paczkowski - ustalili listę osób nagrodzonych i wyróżnionych. Wszystkim uczniom i nauczycielom serdecznie gratulujemy.

Dyrektor Stefan Turowski wręcza nagrody i dyplomy lauretom konkursu „Pomorze Zachodnie – to my” (fot. A. Paczkowski)

Z nagrodzonymi pracami można zapoznać się na facebooku CEN w Koszalinie oraz w zakładce Pomorze Zachodnie – TO MY! Zachęcano też do oddawania głosu na facebooku na wybraną fotografię lub film. Praca z największą liczbą „lajków” otrzymała nagrodę publiczności.

Pomorze Zachodnie – TO MY! – 2016: wyniki konkursów – cd.

Wręczenie nagród i dyplomów lauretom konkursu „Pomorze Zachodnie – to my” (fot. A. Paczkowski)

Laureaci konkursu „Pomorze Zachodnie – to my” (fot. A. Paczkowski)

Laureaci Konkursu Filmowego i Fotograficznego „Wokół nas – ludzie, miejsca, sytuacje” są na stronie CEN – www.cen.edu.pl/Pomorze Zachodnie - TO MY! (A. Walkowiak)

Marcin POLAK, *O dążeniu do mistrzostwa*

Uczniowie potrzebują Mistrzów – potrzebują w dzisiejszym świecie bardzo dobrych nauczycieli, którzy pomogą im wejść w skomplikowany świat z wiedzą i umiejętnościami, dzięki którym będą mogli dążyć do swojego osobistego mistrzostwa w jakiejś dziedzinie. Mistrzostwo w edukacji to powrót do pewnej figury, która towarzyszy nam od wieków [przedruk – 1].

O powrocie Mistrza rozmawiano podczas **III Kongresu Tutoringu**, który odbył się w Warszawie w dniach 3-4 czerwca br. Na potrzebę podjęcia wyzwania mistrzostwa przez nauczycieli w inauguracyjnym wystąpieniu zwrócił uwagę Piotr Czekierda, prezes Collegium Wratislaviense, organizatora wydarzenia. W wypowiedzi nawiązywał do rozmów z ludźmi, których spotykał podczas podróży. Pytał ich między innymi o to, jak dochodzili do mistrzostwa i jak to mistrzostwo rozumieją.

W ostatnich czasach słowo Mistrz stało się słowem podejrzanym – zauważył Czekierda. Podał przykład znanego filmu „Whiplash”, który utrwalił dość ambiwalentny wizerunek „Mistrza”, wirtuoza, którego cechuje: negatywna motywacja, przemoc psychiczna i fizyczna, brutalność, nadużywanie autorytetu, manipulacja, uzależnianie od siebie, wyladowanie osobistych frustracji, lekceważenie środków w imię celu, rozbijanie ego. Zastanówmy się, czy takich ludzi nie spotkaliśmy także w szkołach na swojej ścieżce edukacji? – pytał prelegent.

Sala obrad III Kongresu (fot. www.edunews.pl)

Dlaczego nauczyciel powinien dążyć do mistrzostwa? Bardzo cenne są tu wyniki badań prof. George Steinera, wybitnego literaturoznawcy, który opublikował doskonałe dzieło o wybitnych nauczycielach pt. [Nauki Mistrzów](#).

Marcin POLAK, *O dążeniu do mistrzostwa* – cd.

Steiner twierdzi wprost, że:

- „złe nauczanie umniejsza ucznia, czyni jego osobę szarą mialkością”,
- „zli nauczyciele zamordowali dla milionów ludzi matematykę, poezję, filozofię, literaturę, myślenie logiczne”,
- „liche nauczanie wyrywa nadzieję z korzeniami”,
- „dzieje się coś osobliwego, gdyż przecież mamy świadomość, że powierzamy nasze dzieci mniej lub bardziej życzliwym grabarzom”...

George Steiner uważa także, że:

- nauczycielstwo jest powołaniem,
- nauczyciel powinien być świadomy wielkości i tajemnicy swego *professio*,
- nauczyciel powinien rzetelnie nauczać dotykać tego, co w człowieku najbardziej żywotne, szukać dostępu do tego, co w człowieku jest najbardziej wrażliwe i własne, ale z drugiej strony stawia też pytanie „w jaki sposób umieścić powołanie na liście płac?” ...

Mistrz uczy, jakby nie uczył, uczniowie dojrzewają przy nim, w jego obecności, w kontakcie z nim – Martin Buber

Jak zostać Mistrzem? Nie ma oczywiście jednej recepty. „Trudno zostać mistrzem wpisując to sobie jako cel.” – zauważył Czekierda, który odpowiedzi na to pytanie poszukiwał w regułach życia Sir Johna Templetona (fundatora Nagrody Templetona, przyznawanej corocznie osobom indywidualnym za działania związane z pokonywaniem barier pomiędzy nauką a religią), które opisał w książce [Uniwersalne prawa życia](#). Templeton wskazał 21 obszarów życia ważnych dla własnego rozwoju. Wśród nich jest kilka, które mają szczególne znaczenie dla nauczycieli – przyszłych Mistrzów:

- kształtowanie postaw i przekonań (myśl – uczucie – działanie – rezultat),
- planowanie podróży przez życie (kamienie milowe, śmiałe marzenia),
- pokonywanie strachu,
- przebaczenie, pokora.

Dla nauczyciela, który dąży do bycia Mistrzem istotne jest coś, co Jacek Woroniecki nazwał długomyślnością, czyli „panowanie nad zniechęceniem i widzenie człowieka nie takim, jakim jest dla nas, ale jakim jest dla Tego, który go stworzył.”

Zwracając się do ponad dwustu nauczycieli zgromadzonych na III Kongresie Tutoringu Piotr Czekierda zachęcał, aby podejmować wyzwanie mistrzostwa. Zaproponował kilka reguł i zasad:

- Miej coś większego od siebie, w co wpiszesz swoje życie,
- Poznaj siebie: swój żywioł (Sir Ken Robinson), swoje mocne i słabe strony, swoje marzenia i pragnienia,
- Bądź autentyczny: odnajdź sens swojej historii,
- Daj z siebie tyle, ile możesz na każdym etapie swojego rozwoju,
- Znajdź najważniejszą lekcję, którą chcesz przekazać przyszłym pokoleniom,

i wreszcie kluczowe: podejmij poważne starania, aby żyć tak, jak głosisz. Największą bowiem przeszkodą na drodze do Mistrzostwa jest hipokryzja.

(Notka o autorze: Marcin Polak jest twórcą i redaktorem naczelnym Edunews.pl, zajmuje się edukacją i komunikacją społeczną, realizując projekty społeczne i komercyjne o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym. Jest również członkiem grupy Superbelfrzy RP).

1. M. POLAK, *O dążeniu do mistrzostwa*, Edunews.pl – z 05.06.2016.

Jubileusz 50-lecia Zespołu Szkół nr 9 w Koszalinie

W czerwcu 2016 roku Zespół Szkół nr 9 w Koszalinie – Elektronik, odchodził swoje 50-lecie. Szkoła ma wiele różnych osiągnięć, prezentowanych na swojej stronie internetowej – www.zs9elektronik.pl. W roku 2014 uzyskała tytuł „Srebrnej Szkoły” rankingu „Perspektywy” (fot. 1). Obecnie dyrektorem jest **Joanna Rydzewska**. Oto migawka z jubileuszowych uroczystości (fot. 2).

Medal „Srebrna Szkoła” ZS nr 9 w Koszalinie (fot.

www.zs9elektronik.pl)

Uczestnicy uroczystości z okazji 50-lecia Elektronika (fot. Małgorzata Chyła – www.facebook.com)

O programie „Planeta Energii” w Tychowie

„Planeta Energia” - o programie w pigułce [2016⁴]

„Planeta Energii” to edukacyjny program Grupy Energa realizowany w formie konkursu dla nauczycieli i uczniów klas I-III. Może do niego przystąpić każdy nauczyciel, który przeprowadzi w swojej klasie minimum trzy lekcje dotyczące **energii elektrycznej**, w oparciu o otrzymane od Energi materiały dydaktyczne oraz podejmie dodatkowe, autorskie działania.

W dotychczasowych edycjach programu wiedzę o energii elektrycznej zdobyło już niemal 263 tys. dzieci z całej Polski, a **mobilne centrum nauki** odbyło 93 wizyt w różnych miejscowościach w całej Polsce.

Honorowy patronat nad programem sprawują Minister Edukacji Narodowej oraz Rzecznik Praw Dziecka. Patronem merytorycznym jest Uniwersytet Warmińsko-Mazurski. Więcej o programie jest na stronie – www.PlanetaEnergii.pl.

O swoich działaniach konkursowych na internetowej stronie szkoły napisała Dorota Galińska [2016⁵]. Dosłownie jest tak:

„16 maja o godz. 9.00 klasa I a, wraz z wychowawcą Panią Dorotą Galińską, ze Szkoły Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Tychowie uroczyście otworzyli mobilne centrum nauki „Planety Energii”. Uczeń Hubert Kaszkur przeciął wstęgę, po czym wszyscy udali się na wręczenie nagród. Zwycięska klasa otrzymała edukacyjny laptop z oprogramowaniem, klocki lego oraz edukacyjną zabawkę i dyplom dla każdego uczestnika.

Swoją obecnością zaszczytili nas: Burmistrz Tychowa Pan Robert Falana, Zastępca Burmistrza Pan Jacek Rudziński, Dyrektor naszej szkoły Pani Katarzyna Kalbarczyk, Wicedyrektor szkoły Pani Lucyna Gołdyn, Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Tychowie Pani Lucyna Michalak, Dyrektor Banku Spółdzielczego Pani Anna Młynarczyk, Ks. Proboszcz Andrzej Sołtys, p.o. Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej Pani Agnieszka Jankowska, Przewodnicząca Rady Rodziców Pani Małgorzata Gawel oraz Pani Justyna Kaszkur, Radni Gminy Pan Marian Borowczak, Pani Teresa Jakimiuk.

Podczas pobytu w mobilnym centrum nauki Planety Energii wszyscy uczniowie naszej szkoły, przedszkolaki z „Dębowej Chatki” w Tychowie, zaproszone klasy z Dobrowa, Dargini, Rogowa, Białogardu, Rosnowa, Karlina, Połczyna Zdroju oraz z Gimnazjum w Tychowie korzystali z wielu atrakcji zaproponowanych przez grupę Energa.

⁴ Red., „Planeta Energii”, czyli *prąd bez tajemnic*, „Głos Nauczycielski” 2016 nr 25, s. 13.

⁵ D. GALIŃSKA, *Planeta Energii w Tychowie* – <http://sptychowo.edupage.org> – z 24.06.2016.

O programie „Planeta Energii” w Tychowie – cd.

Zabawa z fizyką dostarczyła uczniom wiele frajdy i cennych informacji. W kinie 3D oglądali ciekawy film. Ekipa „Planety Energii” w bardzo atrakcyjny i ciekawy sposób prezentowała odwiedzającym doświadczenia i eksperymenty związane z wytwarzaniem, przetwarzaniem i oszczędzaniem energii. Nie zabrakło wielu cennych informacji dotyczących bezpieczeństwa.

Po południu 16 i 17 maja w godz. 15.00-18.00 mieszkańcy naszej gminy siłą swoich mięśni nóg wytwarzali prąd dla Szkoły Podstawowej. Przybyło wielu uczniów naszej szkoły, Gimnazjum im. Jana Pawła II w Tychowie, Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Tychowie, rodziców, nauczycieli i mieszkańców naszej gminy.

Wszystkim bardzo mocno dziękujemy za wysiłek, wsparcie i zaangażowanie, jaki włożyli w turniej” [2016⁶].

Dorota Galińska

Spotkania z fizyką w SP w Tychowie (fot. www.sptychowo.org.pl)

Rozmowa z Dorotą Galińską

Rozmowa z Dorotą Galińską, nauczycielką Szkoły Podstawowej im. A. Mickiewicza w Tychowie, jednej z nagrodzonych w konkursie „Planeta Energia” jest prezentowana w „Głosie Nauczycielskim” (25/2016) w materiale pt. **Do pięciu razy sztuka** [2016⁷]. Rozmówczyni powiedziała w nim m.in.: „Poza tym realizowaliśmy swoje autorskie działania. A było ich sporo. Piekliśmy na przykład pierniki i przy okazji rozmawialiśmy o elektrycznym piekarniku. Były też rozmowy o tym, jak się kiedyś żyło bez prądu. Organizowaliśmy konkursy, malowaliśmy plakaty, był happening..”. Zapraszamy do przeczytania tego wywiadu.

⁶ <http://nauczyciel.planetaenergii.pl/pr/317363/w-tychowie-padal-deszcz-pozytywnej-energii>

⁷ Red., *Do pięciu razy sztuka*, „Głos Nauczycielski” 2016 nr 25, s. 13.

Koszaliński Kongres Kultury

Z inicjatywy Komisji Kultury Rady Miejskiej, Rady Kultury przy Prezydencie Miasta i Wydziału Kultury i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego odbędzie się pierwszy Koszaliński Kongres Kultury.

Jego celem ma być zweryfikowanie potrzeb i ocena działań dotyczących zdarzeń kulturalnych w mieście. Podczas dwudniowego (30.09 – 01.10.2016) wydarzenia odbędą się wykłady, warsztaty, dyskusje i prezentacje instytucji związanych z kulturą [1].

Panorama Koszalina (fot. [www.I love Koszalin.pl](http://www.IloveKoszalin.pl))

Pierwszego dnia, którego temat brzmi: ***Jaka jest koszalińska kultura?***, przedstawiciele warszawskiej Fundacji Res Publica im. Henryka Krzeczковского, omówią wyniki ankiety dotyczącej badania potrzeb mieszkańców Koszalina w zakresie kultury, nawiążą do wyników diagnozy kultury miasta z marca tego roku i wprowadzą do tworzenia Programu Rozwoju Kultury.

Kolejnym elementem programu będzie wykład zaproszonego gościa. Ostatnim punktem pierwszego dnia Kongresu będzie omówienie 4 debat, które odbędą się przed kongresem. Ich tematem będą: uczestnictwo w kulturze, w poszukiwaniu tożsamości, kultura a biznes i **kultura młodych** [1]. Warto się zainteresować.

1. KG, Koszaliński Kongres Kultury, „Trendy Koszalin” 2016 nr 13, s. 3.

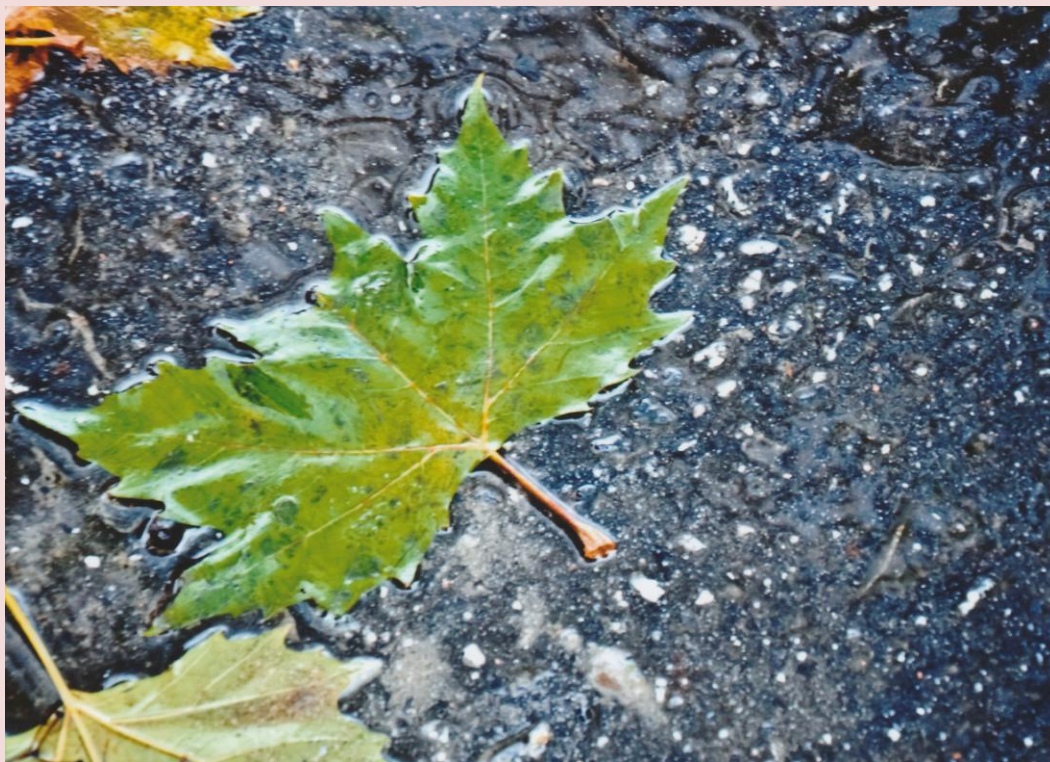
Ważny problem: Magdalena GOETZ, *Pobici za kolor skóry. Mowa nienawiści tworzy klimat sprzyjający realnej przemocy wobec "innych"*, „Głos Nauczycielski” 2016 nr 20

Coraz częściej słyszymy o przypadkach przemocy, której ofiarami padają osoby o ciemnym kolorze skóry. Być może taki problem pojawił się także w twojej szkole? Warto o tym rozmawiać z uczniami i uczniami. Tylko jak? [Goetz 2016⁸]

„W naszym kraju lawinowo rośnie liczba spraw karnych, które dotyczą przestępstw z pobudek rasistowskich lub powodowanych uprzedzeniami na tle wyznaniowym (ofiarami padają m.in. wyznawcy islamu). Z danych opublikowanych w tym roku przez Prokuraturę Krajową wynika, że dekadę temu prokuratury prowadziły zaledwie kilkadziesiąt postępowań (zapewne także dlatego, że mniej takich spraw było zgłaszanych i ściganych), podczas gdy w 2015 r. ich liczba przekroczyła 1,5 tys. Ponad połowa z nich to **przestępstwa nienawiści** popełnione z wykorzystaniem internetu. Coraz częściej jednak mamy też do czynienia z fizyczną przemocą.

Jako społeczeństwo mamy tendencję do bagatelizowania tego typu przestępstw. Dotyczy to zwłaszcza osób młodych, które korzystają z internetu i są przyzwyczajone do panującej tam mowy nienawiści. A jednak bagatelizować tego nie można, bo mowa nienawiści w mediach tworzy klimat sprzyjający realnej nienawiści i aktom przemocy. Niewątpliwie przyczyniła się do tego stosowana w ostatnich latach antyuchodźcza retoryka” [1]. To fakt, niektórym nawet zielone przeszkadza... (fot. 1)

1. M. GOETZ, *Pobici za kolor skóry. Mowa nienawiści tworzy klimat sprzyjający realnej przemocy wobec "innych"*, „Głos Nauczycielski” 2016 nr 20.

Zdjęcie Huberta Porzywiaka z SSP 1 w Koszalinie - nagrodzone w XIII Międzyszkolnym Konkursie Fotografii Dziecięcej – Koszalin 2015 (fot. Arch. SP 7)

⁸ M. GOETZ, *Pobici za kolor skóry. Mowa nienawiści tworzy klimat sprzyjający realnej przemocy wobec "innych"*, „Głos Nauczycielski” 2016 nr 20.

Progi absurdu, progi demotywacji

Oto ciekawy i inwencyjny artykuł Jarosława BLOCHA pt. *Progi absurdu, progi demotywacji*, który ukazał się w czerwcu 2016 r. na jego autorskim blogu: „Co z tą edukacją?” –

www.jaroslawbloch.ovh/2016/06/progi-absurdu [2016⁹] (przedruk w całości, wytłuszczenia red.)

Jak postąpilibyśmy z pracownikiem, który w ciągu roku, bez wyraźnego powodu, opuściłby 50% godzin roboczych? Prawdopodobnie przy pierwszej okazji zostałby zwolniony... A co jeśli 50% godzin nauki opuści uczeń? Nic... Wg przepisów jest traktowany tak jak ten, który w szkole był 95% godzin. Co więc myśli ten, który chodził na poziomie 95%? Myśli zapewne: **po co się starać**, skoro wystarczy chodzić na połowę zajęć... I frekwencja leci w dół, to problem wielu polskich szkół... droga donikąd została wskazana.

Ile statystycznie chorować może w miarę zdrowy człowiek? 10% dni? Chyba maksymalnie tyle, jeśli nie dojdzie do komplikacji, mogących zakończyć się pobytem w szpitalu. Skąd więc próg wymaganej frekwencji 50%? **Kto go wymyślił?** Na jakiej podstawie? Co sobie myślał zapisując tak niski próg? Załóżmy, że kolejne 5-10% można zarezerwować na sytuacje nagłe, losowe, badania lekarskie itp. Mamy około 80% godzin, na których uczeń bezwzględnie powinien być w szkole. Co z pozostałymi 30%? Zarezerwowano je na wagary?

Absurd wg Słownika języka polskiego [2016¹⁰] - to przede wszystkim:

- 1/ to, co jest pozbawione sensu; niedorzeczność, nonsens;
- 2/ w logice: wyrażenie wewnętrznie sprzeczne;
- 3/ w filozofii: bezsensowność świata i ludzkiego życia wydającego się zmierzać donikąd (przyp. Red.).

Wg mnie próg frekwencji powinien być na poziomie około 75% godzin. Oczywiście wymóg ten mógłby być zmniejszony w indywidualnych wypadkach losowych, które można potwierdzić zaświadczeniem np. wypisem ze szpitala. U nas o wszystkim **decydują rodzice**, którzy wiadomo... podchodzą w większości do nieobecności dziecka zbyt liberalnie. Z drugiej strony, na podstawie wieloletniego doświadczenia wiem, że gdy frekwencja spada poniżej 80% zaczynają się pierwsze problemy w nauce. Gdy spada poniżej 70% przeciętny uczeń nie daje rady, lepszy obniża swe loty. Okolice 50% frekwencji to już parodia nauczania i silny demotywator dla kolegów i koleżanek delikwenta. Tak, tak... bo skoro z taką frekwencją można zdać, to po co się męczyć.

Niestety zmiany cywilizacyjne i obniżenie standardów wymagań przez dorosłych, pchnęły nas w minimalizm. Także z doświadczenia wiem, że przeciętny, często niezainteresowany przedmiotem uczeń, stara się spełnić wymogi troszeczkę ponad ustalony próg minimalny. Jeśli **wymagania spadają**, spada też poziom starań ucznia. Mam coraz więcej uczniów, którzy liczą frekwencję tak, aby na zajęciach pojawić się trochę częściej niż jest to konieczne.

⁹J. BLOCH, *Progi absurdu, progi demotywacji*, w: „Co z tą edukacją?” – www.jaroslawbloch.ovh/2016/06/progi-absurdu - z 20.06.2016.

¹⁰ www.sjp.pl/absurd - z 20.06.2016.

Progi absurdu, progi demotywacji – cd.

A to nie jedyny próg. Weźmy chociaż 30% próg zdawalności na maturze. Wymyślony ewidentnie po to, by sztucznie zawyżyć poziom wykształcenia, aby obdarować maturą tych, którzy nie opanowali materiału nauczania. Nawet dopuszczający na sprawdzianach daje się od 40%, a przypomnę, że dopuszczający wprowadzono aby nauczyciele nie stawiali 3= (no to teraz stawiają coraz częściej 2=, bo... uczeń dostosował się do obniżonych wymagań). **Dziwi mnie ten niski próg**, który przecież jest przepustką na studia, dziwi tym bardziej, że na egzaminach zawodowych wynosi on czasami 70% na zaliczenie... To jak? Raz uczeń jest przygotowany przy 70%, a innym razem już przy 30%?

Chłopiec pod murem

(fot. www.facebook.com.pl)

Na egzaminie maturalnym byłbym za progiem 50%. Spadnie liczba uczniów z maturą, to fakt, ale może wzrośnie liczba poszukiwanych dziś budowlańców, elektryków, hydraulików, operatorów maszyn, fryzjerów itp. I może też spadnie poziom frustracji wśród młodych, bo teraz często jest tak, że dyplom uczelni leży w szufladzie, a kariera zawodowa kończy się na przysłowiowym zmywaku. A przecież na naukę zawsze jest czas, tylko... może niech każdy w swoim czasie dorośnie do tej mądrości życiowej...

Przyzwyczajamy uczniów do dziadostwa, które **negatywnie zaprocentuje** w dorosłym życiu. Minimalizm w szkole przełoży się na minimalizm w pracy, na frustrację, gdy nagle ktoś zażąda od nas efektywnego działania. Minimalizm w szkole to brak potrzebnej wiedzy na studiach. Braki rodzą braki, bo niewielu jest w stanie samodzielnie nadrobić zaległości, zwłaszcza w dzisiejszych czasach, czasach niżu demograficznego, gdzie znalezienie miejsca na uczelni nie stanowi żadnego problemu dla dzisiejszych absolwentów z 30% wiedzą i 51% frekwencją... Dlaczego to piszę? Ci ludzie mają tworzyć naszą przyszłość, a tymczasem tak demotywowani, łatwo ustąpią pola zdesperowanym przybyszom zza granicy, którzy stawiają sobie często wyższe cele. Inna sprawa, że tłum pracowników obdarzonych kiepskimi świadectwami maturalnymi i dyplomami niewiele wartych uczelni, tłum wykonujący pracę poniżej własnych aspiracji, to beczka prochu, którą łatwo może rozsadzić byle iskra.

- Jarosław Bloch – nauczyciel geografii z Katowic

Po co klasie dwóch wychowawców?

Problemy szkolnego wychowania są dyskutowane od dawna. Różne jego sprawy są szeroko opisane w literaturze, ale stale budzą spore emocje i wątpliwości. Teraz pojawia się pomysł, aby w klasie było dwóch wychowawców. Realizowano go 25 lat temu w TST. Po co dziś w klasie dwóch wychowawców?

Potrzeba dobrej zmiany

Pisze się i mówi teraz dużo o potrzebie dokonania „dobrej zmiany”. Niektórzy zrobili z tego hasła rodzaj manifestu. W praktyce jednak rozumie się ją rozmaicie. Wiadomo, że wychowanie **wymaga odpowiednich wymagań**. Występują one w każdej dziedzinie naszego życia. Są jednym z ważniejszych czynników osiągnięcia odpowiedniej skuteczności uczenia się i edukacji.

Przecież jeśli chcemy w Polsce **dokonać dobrej zmiany**, odbudować szkołę o wysokiej jakości kształcenia i wychowania to nie możemy zapomnieć o stawianiu wysokich wymagań. One decydują i determinują skuteczność uczenia się, kształcenia się, edukacji [2016¹¹].

Poważnym i wielkim wyzwaniem obecnej szkoły jest wszechobecna i tolerowana rywalizacja oraz „wyścig szczurów”. Szerzej o tym problemie jest w artykule Joanny Radwańskiej [2008¹²] pt. **Szkolny "wyścig szczurów"**. Jest upowszechniony w kwartalniku „Psychologia w Szkole”. Warto przeczytać i pogłębić swoją refleksję oraz rozumienie korzyści z rywalizacji, konkursów i innych form ścigania się. Jak się ma wychowanie do rywalizacji?

Podjęmowane są teraz różne tematy edukacyjne, ale ważne jest, aby dyskusje i debaty o szkole oraz wychowaniu nie zabrakło wskazania, że wychowawcą w szkole jest zwykle nie formalny opiekun klasy, ale ten, który **wywiera znaczący wpływ** na uczniów i jest z nimi emocjonalnie związany w pozytywnym tego słowa znaczeniu. Często jest to nauczyciel języka polskiego.

Pytania o szkolne wychowanie

Powszechnie wiadomo, że szkolne wychowanie domaga się dobrych (bardzo dobrych) wychowawców. Ich pożądane cechy można znaleźć w bogatej literaturze, np. w książce dr Marzeny Żylińskiej [2013¹³] pt. **Neurodydaktyka. Nauczanie i uczenie się przyjazne mózgowi**, w której scharakteryzowano uczenie się i nauczanie przyjazne mózgowi, a przy okazji różnorodne cechy przyjaznego, życzliwego - nowoczesnego nauczyciela wychowawcy.

Podstawowym więc pytaniem nie jest ilu ma być w klasie wychowawców (opiekunów), a raczej: Jak **zwiększyć skuteczność** szkolnego wychowania? Co i jak zrobić, aby było ono przyjazne, życzliwe uczniowskiemu mózgowi, a jednocześnie skuteczne? Podobne pytania są w artykule pt. **Dwoje wychowawców w klasie** [2016¹⁴], który jest dostępny na stronie „Edukacja – Internet – Dialog”.

¹¹ J. P. SAWIŃSKI, *Nasze wymagania a szkolne wychowanie*. [w:] PAWELSKI L. (red.) O wychowaniu w szkole XXI wieku, Szczecinek: Wydaw. PSNT, 2016 (w druku).

¹² J. RADWAŃSKA, *Szkolny "wyścig szczurów"*, „Psychologia w Szkole” 2008 nr 4, s.19-29.

¹³ M. ŻYLIŃSKA, *Neurodydaktyka. Nauczanie i uczenie się przyjazne mózgowi*. Toruń: Wydaw. WN UMK, 2013.

¹⁴ J. P. SAWIŃSKI, *Dwoje wychowawców w klasie*. „Edukacja - Internet - Dialog” – www.eid.edu.pl/blog - z 06.05.2016.

Po co klasie dwóch wychowawców? – cd.

Problemy wychowawcze w szkołach są różne. Do ważnych i pilnych trudności szkolnego wychowania można zaliczyć te, które determinują jego faktyczną skuteczność. Nie bez znaczenia są także te **problemy zawarte w pytaniach**:

- 1/ Czy dwoje wychowawców będzie w każdej klasie we wszystkich szkołach?
- 2/ Kto powinien być wychowawcą w koedukacyjnej szkole?
- 3/ Czy wychowawcami klasy będzie kobieta i mężczyzna?
- 4/ Jak podnieść skuteczność szkolnego wychowania?
- 5/ Jak zwiększyć możliwość bezpośredniego kontaktu uczniów z wychowawcą?
- 6/ Czy dobrą formą wspomagania jest szkolny tutoring?
- 7/ Jak podnieść sprawność działania nauczycieli wychowawców? – i inne.

Pomysły ministerstwa na wychowawców

Pisze się teraz dużo i dyskutuje o tym, że szkolne wychowanie jest **obecnie na rozdrożu**, albo przeżywa poważny kryzys. Mówi się o jego niskiej jakości, tj. o problemach młodych z: kulturą osobistą, właściwym zachowaniem, wychowaniem i wykształceniem obecnej młodzieży. Wzmocnienie szkolnego wychowania wydaje się więc potrzebne, ale oczywiste jest, że nie może ono opierać się na nieakceptowanych regułach.

Podwójne wychowawstwo w klasie – to nowy pomysł MEN. Chodzi o to, aby w jednej klasie było **dwóch wychowawców**. Minister edukacji Anna Zalewska niedawno informowała, że zastanawia się nad takim rozwiązaniem. Szczegóły tego pomysłu jednak nie są jeszcze znane, ale już budzi sporo wątpliwości. Dlaczego?

Przecież to dobry pomysł, ale niech za nim idzie wzrost **samodzielności i odpowiedzialności** oraz wymagań wobec nauczycieli wychowawców, a także rzetelne dofinansowanie wychowawstwa i szkoły w ogóle. No tak, ale skoro dofinansowanie – to znów mamy problem polityczny.

Prace w MEN nad pomysłem trwają, zgodnie z którym: „W szkole do jednej klasy przypisanych jest dwóch wychowawców”. – Chcemy doprowadzić do tego, żeby uczeń rzeczywiście miał chociażby dwa razy w miesiącu 15-minutowy **kontakt z wychowawcą**, z nauczycielem, który przegada z nim różnego rodzaju problemy – odpowiada szefowa MEN podczas konferencji **Przyszłość polskiej edukacji. Jak nie pogłębić podziału na lepszych i gorszych** zorganizowanej 14 kwietnia br. przez „Gazetę Polską” [2016¹⁵].

Pytać, pytać... i co dalej? (fot. www.edunews.pl)

¹⁵ PS, *Ciaśniej pod tablicą? Dwoje wychowawców w klasie – nowy pomysł pani minister*, „Głos Nauczycielski” 2016 nr 16, s. 4.

Po co klasie dwóch wychowawców? – cd.

Psycholog i pedagog szkolny

Przywołać tu można niedawną wypowiedź minister edukacji dotyczącą słabego zabezpieczenia szkoły. Anna Zalewska powiedziała dosłownie, że: „Mamy szkołę, która nie jest wystarczająco zabezpieczona, jeśli **chodzi o psychologa**, pedagoga szkolnego. Próbuje się jednak wpuszczać różnego rodzaju firmy, które docierają do dzieci i robią z nimi to, co im się podoba”. Tak sprawę tłumaczyła minister edukacji. Prawdą jest, że ostatnio wiele różnych i firm i internetowych portali zajmuje się edukacją oraz często próbuje zastąpić rodziców i szkołę.

Pomysł dwóch wychowawców w klasie ma pomóc skuteczniej reagować, gdyby uczeń miał problemy emocjonalne lub tożsamościowe – ma być odpowiedzią MEN na ww. wątpliwe działania. Pomysł ciekawy, ale wcale nie nowy, bo już w latach 80. w **Towarzystwie Szkół Twórczych**, którego inicjatorką i założycielem była dr Danuta Nakoneczna [1993¹⁶], wprowadzono podwójne wychowawstwo klasy.

Pożyteczne wskazówki „dla tych, którzy nie za bardzo lubią siebie, chcieliby w sobie wiele zmienić, ale nie do końca wiedzą jak się za to zabrać” – są opisane w redakcyjnym artykule pt. ***Jak polubić siebie? Dekalog*** [2016¹⁷]. Właśnie ten materiał może być inspiracją do refleksji do zmiany stylu prowadzenia wychowawczych rozmów.

Proponuje m.in. wykorzystać następującą „pożyteczną wskazówkę”: **4. Idź na randkę... ze sobą**. Spędź więcej czasu sam ze sobą – ciesz się filmem, koncertem, czy posiłkiem w restauracji. Naciesz się sobą, tym, że nie musisz w tej chwili swojej osoby z nikim dzielić. Myśl ta wydaje się być faktycznie **dobrą radą**. Przecież warto zajmować się samym sobą i mobilizować siebie do racjonalnego myślenia oraz pogłębionej autorefleksji.

Potrzeby dziewcząt i chłopców

Pomysł dwóch wychowawców w klasie warto poważnie rozważyć, a właściwie do niego wrócić, ale trzeba przypomnieć, że w TST warunkiem tego przedsięwzięcia był **udział kobiety i mężczyzny** w opiece nad daną klasą. W latach 90. pracując w SLO STO w Koszalinie miałem przyjemność być jednym z dwóch wychowawców klasy. Do tych doświadczeń warto wrócić i opisać je, bo przecież dziewczęta i chłopcy, w szczególności w okresie dojrzewania bardzo się między sobą różnią oraz wymagają innego stylu oddziaływania.

Potrzeby dziewcząt i chłopców, szczególnie w okresie dojrzewania, ale także w innym wieku, są zwykle różne. To wymaga przecież innego podejścia do ich potrzeb oraz możliwości. Dojrzewający chłopcy potrzebują męskiej ręki. Szerzej i głębiej ten problem można poznać z książki Anne Moir i Davida Jessela [2014¹⁸] pt. ***Płeć mózgu. O prawdziwej różnicy między mężczyzną a kobietą***. Warto poznać!

Problemy wychowawcze szkoły budzą zainteresowanie nauczycieli i wychowawców. Oto nowa książka podejmująca wybrane konteksty wychowawczych i społeczno-kulturowych kompetencji współczesnych nauczycieli. Chodzi o książkę prof. Jacka Pyżalskiego (red.) [2015¹⁹], ***Wychowawcze i społeczno-kulturowe kompetencje współczesnych nauczycieli. Wybrane konteksty***. Prezentuje wyniki badań w ramach projektu, który dotyczył analizy wychowawczych i społeczno-kulturowych **kompetencji współczesnych nauczycieli** w naszych czasach. Ukazuje pozytyw, ale i braki polskich nauczycieli w tym zakresie.

¹⁶ D. NAKONECZNA, *Klasy autorskie w szkołach twórczych*. Warszawa: Oficyna Wydaw. „Ostoja”, 1993.

¹⁷ Red., *Jak polubić siebie? Dekalog*, - www.charaktery.pl - 27.04. 2016.

¹⁸ A. MOIR, D. JESSEL, *Płeć mózgu. O prawdziwej różnicy między mężczyzną a kobietą*, Warszawa: Wydaw. Muza SA, 2014.

¹⁹ J. PYŻALSKI (red.), *Wychowawcze i społeczno-kulturowe kompetencje współczesnych nauczycieli. Wybrane konteksty*. Poznań: Wydaw. UAM, 2015.

Po co klasie dwóch wychowawców? – cd.

Pozytywnie o tej publikacji napisał niedawno prof. Bogusław Śliwerski [2016²⁰]. Warto poznać jego opinię. Warto też przeczytać i zdiagnozować własne kompetencje wychowawcze oraz przemyśleć możliwości ich zwiększenia!

Wychowawcze i społeczno-kulturowe kompetencje... - okładka [fot. www.jacekpyzalski.pl²¹]

Potrzeba zwiększenia wymagań

Pamiętać również warto, że nie uzyska się dobrych, czy też bardzo dobrych, zmian w szkolnym wychowaniu bez myślenia o **zwiększeniu skuteczności** szkolnej edukacji. Szerzej o potrzebie stawiania wysokich wymagań jest w artykule pt. **Wymagania decydują o skuteczności edukacji**. Jest upowszechniony na internetowej stronie czasopisma "Edukacja - Internet - Dialog" – www.eid.edu.pl/blog [2016²²].

Pomysłem dobrym jest zapowiedź MEN dotycząca wzmocnienia klasy. Minister edukacji powiedziała o tym tak: „Wychowawca powinien być tym, który najszybciej rozpozna potrzeby dzieci. Nie tylko chcemy wzmocnić jego funkcję i rolę, ale również **wzmocnić klasę i uczniów**. Tutoring (metoda pracy z młodzieżą polegająca na wytworzeniu ścisłych relacji uczeń-mistrz – przyp. Red.) wydaje się dobrym pomysłem, bardzo poważnie rozważamy taką sytuację – poinformowała szefowa MEN” [2016²³].

Przyznała jednak, że pomysł ten „obciążony jest dodatkowymi pieniędzmi”, które należałoby wygospodarować. Bardzo słuszny postulat. Działania wychowawcze nie powinny mieć charytatywny charakter. Słusznym jest ww. postulat, że należałoby wygospodarować na ten cel odpowiednie środki! Wychowanie realizowane przez nauczycieli nie może też być działalnością amatorską. Nie można przecież stawiać im coraz to nowe, odpowiedzialne zadania. Trzeba **dowartościować funkcję** wychowawcy – opiekuna klasy. Warto w tym zakresie poznać książkę Adrianny Sarnat-Ciastko pt. **Tutoring w polskiej szkole** [2015²⁴]. Może być pomocna w dokonywaniu zmian w szkole.

Przecież w wychowaniu najważniejsza jest indywidualna **praca nad sobą samym**. Decydujące znaczenie w szkolnym (rodzinnym także) wychowaniu ma indywidualna praca nad sobą. Do tego trzeba inspirować i zachęcać uczniów. Powinno koncentrować się **na umiejętnym motywowaniu** uczniów do uczenia się i pracy nad sobą. Bo to jest sednem wychowania i samowychowania. Było ono i nadal jest przedmiotem różnorodnych badań i publikacji. Jest charakteryzowane bardzo różnie. Zwykle podkreśla się jego trudności i problemy. Do tematu warto wrócić (cdn.).

- dr Julian Piotr Sawiński – CEN w Koszalinie

²⁰ B. ŚLIWERSKI, *Jak nauczyciel - wychowawca mogą poradzić sobie z młodzieżą w trudnych sytuacjach?* – www.eid.edu.pl - z 22.02.2016.

²¹ www.jacekpyzalski.pl/13036874/Wychowawcze

²² J. P. SAWIŃSKI, *Wymagania decydują o skuteczności edukacji*. "Edukacja - Internet - Dialog" – www.eid.edu.pl/blog - z 04.02.2016.

²³ PS, *Ciaśniej pod tablicą? Dwoje wychowawców w klasie – nowy...* Op.cit., s. 4.

²⁴ A. SARNAT-CIASTKO, *Tutoring w polskiej szkole*. Warszawa: Wydaw. Difin, 2015.

Ciekawy wywiad: Po co nam inteligencja? – „Głos Nauczycielski” 2016 nr 35

Inteligencja jest cechą biologiczną. Jako ogólne zdolności ma ją każdy, ale na różnym poziomie. Polecam ciekawy wywiad z prof. dr. hab. Czesławem S. Nosal, mentorem naukowym Mensy Polska, psychologiem z Uniwersytetu SWPS, który może zaniepokoić każdego. Rozmawiała red. Halina Drachal [2016²⁵].

Kim jest prof. Czesław S. Nosal?

Jest kierownikiem Katedry Psychologii Poznawczej i Różnic Indywidualnych na Uniwersytecie SWPS (wydział zamiejscowy we Wrocławiu). Naukowo zajmuje się inteligencją, zdolnościami umysłowymi, stylami poznawczymi, wpływem mediów na umysł, stylami kierowania, myśleniem twórczym i rozwiązywaniem problemów.

GN – okładka nr 35/2016 (fot. www.glos.pl)

Oto fragmenty wywiadu.

1. Co w nas przeważa: rozum czy emocje?

– Myślę, że w naszej kulturze wywodzącej się z tradycji greckiej i rzymskiej jednak rozum jest decydujący. [prof. Cz. S. Nosal 2016²⁶]

2. Jak to się więc dzieje, że ludzie o wysokim ilorazie inteligencji postępują nieroztropnie czy wręcz głupio?

– Określiłbym to raczej jako bezmyślność wynikającą z roztargnienia, chwili nieuwagi. Nasza uwaga nigdy nie jest doskonała. Np. prowadząc samochód, oglądając film, słuchając muzyki, pisząc coś nigdy nie jesteśmy skoncentrowani w stopniu maksymalnym. Nie możemy być. Natura tak skonstruowała nasze procesy uwagi, że one działają, użyję tu metafory, jak układ szperający, raz bardziej, innym razem mniej intensywnie. I ta bezmyślność nie oznacza głupoty, lecz brak uważności, że użyję tu angielskiego mindfullness. Termin głupota rezerwujemy dla sytuacji, w których mamy do czynienia z niskim poziomem inteligencji (...) [1]. Wywiad warto przeczytać! (JPS)

²⁵ Prof. Cz. S. NOSAL, za: H. DRACHAL (oprac.), Wywiad. Po co nam inteligencja? „Głos Nauczycielski” 2016 nr 35, s. 12-13.

²⁶ H. DRACHAL (oprac.), Wywiad: Po co nam inteligencja? „Głos Nauczycielski” 2016 nr 35, s. 12-13.

Ogólnopolska Wystawa „Mistrz i jego uczeń”

21 czerwca 2016 odbyło się uroczyste otwarcie *Ogólnopolskiej Wystawy „Mistrz i jego uczeń”*, którą swym patronatem objął Piotr Jedliński - Prezydent Miasta Koszalina. Wernisaż odbył się w Galerii N, przy ul. Ruszczyca 14 w Koszalinie. Swoje mistrzostwo prezentował **Waldemar Jarosz** – koszaliński nauczyciel plastyki. Oto krótki fotomontaż.

Goście podczas otwarcia wernisażu (fot. www.facebook.com.pl)

Organizatorem tej ogólnopolskiej wystawy był Koszaliński Klub Nauczycieli Plastyków – Twórców i Zarząd Oddziału Związku Nauczycielstwa Polskiego w Koszalinie.

Ogólnopolska Wystawa „Mistrz i jego uczeń – cd.

Nauczyciele i młodzież podczas otwarcia wernisażu (fot. www.facebook.com.pl)

Prace malarskie eksponowane podczas wernisażu (fot. www.facebook.com.pl)

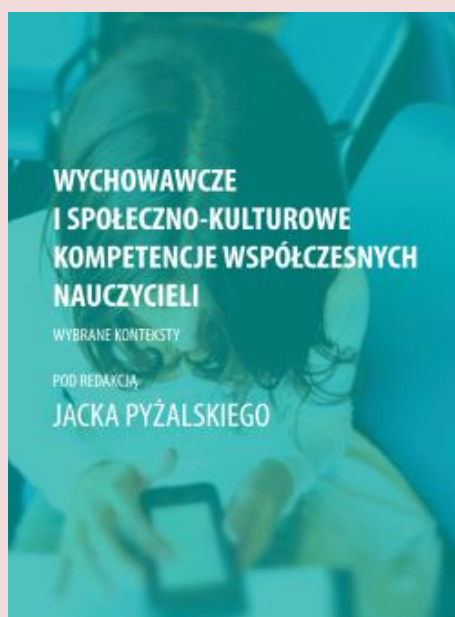
Ciekawa książka:

Jacek PYŻALSKI (red.), *Wychowawcze i społeczno-kulturowe kompetencje współczesnych nauczycieli. Wybrane konteksty*. Poznań: Wydaw. UAM, 2015

Wychowawcze problemy szkoły budzą zainteresowanie nauczycieli i wychowawców. Oto nowa książka podejmująca wybrane konteksty wychowawczych i społeczno-kulturowych kompetencji współczesnych nauczycieli. Pozytywnie o publikacji napisał prof. Bogusław Śliwerski [2016²⁷].

Wskazana książka prezentuje wyniki badań w ramach projektu, który dotyczył analizy wychowawczych i społeczno-kulturowych **kompetencji współczesnych nauczycieli** w naszych czasach. Wydawcą książki jest Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Współczesna szkoła jest miejscem, gdzie skupiają się problemy socjalizacyjne młodzieży, w tym te związane z nowymi zjawiskami społeczno-kulturowymi, np. rozwój nowych mediów, globalizacja, popkultura. Do problemów takich należy **wykluczenie, przemoc**, uzależnienia. Nauczyciele powinni posiadać kompetencje, by sobie z nimi radzić [2015²⁸].

Wychowawcze i społeczno-kulturowe kompetencje... [fot. www.jacekpyzalski.pl²⁹]

Walorem pracy jest z pewnością to, że tworzy pewną spójną całość. Prezentuje wiedzę na temat współczesnych problemów wychowawczych i kompetencji nauczycieli, którzy spotykają się na co dzień z różnego rodzaju zachowaniami, postawami czy opiniami wychowanków jako wymagających odpowiedniej na nie reakcji.

Ważnym pytaniem stawianym przez nauczycieli i wychowawców jest dziś: ***Jak pracować z buntującą się młodzieżą?*** Jest to pytanie – tytuł artykułu upowszechnionego kilka lat temu na internetowym portalu edukacyjnym Edunews.pl [2011³⁰]. Warto poznać odpowiedź.

²⁷ B. ŚLIWERSKI, *Jak nauczyciel - wychowawca mogą poradzić sobie z młodzieżą w trudnych sytuacjach?* – www.eid.edu.pl - z 22.02.2016.

²⁸ J. PYŻALSKI (red.), *Wychowawcze i społeczno-kulturowe kompetencje współczesnych nauczycieli. Wybrane konteksty*. Poznań: Wydaw. UAM, 2015.

²⁹ www.jacekpyzalski.pl/13036874/Wychowawcze

³⁰ J. P. SAWIŃSKI, *Jak pracować z buntującą się młodzieżą?* Edunews.pl – z 14.09.2011.

Ciekawa książka:

Jacek PYŻALSKI (red.), *Wychowawcze i społeczno-kulturowe kompetencje współczesnych nauczycieli. Wybrane konteksty*. Poznań: Wydaw. UAM, 2015 – cd.

Wydaną książkę poleca prof. **Bogusław Śliwerski** [2016] zachęcając nauczycieli i studiujących pedagogikę czy na kierunkach nauczycielskich do zajrzenia [na stronę multimedialnego portalu](#), który został uruchomiony w wyniku zakończonego projektu edukacyjnego pod kierunkiem prof. UAM dr. hab. Jacka Pyżalskiego w Poznaniu.

Warto zauważyć, że: „nie jest to pierwszy tego typu projekt poznańskiego naukowca, który po raz kolejny udowodnił, że można - w wyniku **międzynarodowej współpracy** przygotować konkretne materiały metodyczne, ale pogłębione o refleksyjne, bo teoretyczne analizy i studia naukowców - zaproponować także naszym nauczycielom, edukatorom, wychowawcom, trenerom, terapeutom itp. interesujące filmy edukacyjne, prezentacje, karty ćwiczeń, itp., a także pomoce edukacyjne (monografię w języku polskim i angielskim)” [Śliwerski 2016].

Ważnym elementem pracy jest krytyczne spojrzenie na sprawę **braku uspołecznienia** wśród uczniów z perspektywy ich wartościowego, ale indywidualnego rozwoju. Zdaniem profesora „trafnie autorzy tej publikacji łączą doświadczenia praktyczne z naukową analizą i rekonstrukcją najnowszych podejść teoretycznych do dyscyplinowania jako kategorii, która wcale nie musi być odczytywana jednostronnie, ideologicznie jako ucieleśniająca tylko i wyłącznie konserwatywną tradycję i koncepcje autorytarnego wychowania szkolnego dzieci i młodzieży” [2016].

Wśród interesujących treści tej publikacji są także takie, które podejmują problemy **humanizacji i personalizacji procesu** aktywizowania uczniów. Są również sprawy koniecznej karności wewnętrznej uczniów i ich świadomego samostwierdzenia rozwojem w zgodzie z istniejącym w społeczeństwie oraz państwie kanonem kulturowym i prawnym.

Wspomnieć również można, że Wydział Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu, w którym pracuje autor, proponuje zainteresowanym autorski kurs wraz z nowoczesnymi materiałami edukacyjnymi (multimedialny portal, podręczniki). Kurs ten uwzględnia praktyczne **doświadczenia "islandzkiej szkoły"** w obszarze metod wychowawczych (Polska Szkoła w Reykjaviku).

Właśnie te materiały edukacyjne są finalnym osiągnięciem ww. projektu badawczego i edukacyjnego, który wykorzystują wykładowcy i trenerzy w pracy z nauczycielami oraz zawiera **materiały samokształceniowe** dla nauczycieli i wychowawców.

Wśród adresatów tej książki są zarówno nauczyciele, wychowawcy, opiekunowie, jak i rodzice. Ważne jest, że jej treści mogą pomóc spojrzeć na szkolne wychowanie **z humanistycznej perspektywy** i ułatwić regulowanie zachowań społecznych uczniów oraz ich wychowawców. Książkę warto przeczytać! (JPS)

Technologie informacyjno-komunikacyjne: literatura dostępna w BP CEN w Koszalinie

Książki dostępne w BP CEN w Koszalinie

1. Brzózka, Piotr

Moodle dla nauczycieli i trenerów : zaplanuj, stwórz i rozwijaj platformę e-learningową : naucz się sam, by uczyć innych / Piotr Brzózka. - Gliwice : "Helion", cop. 2011. - 376 s. : il. ; 24 cm - *Sygn. czyt.238991*

2. Cyberprzestrzeń

Cyberprzestrzeń i edukacja / red. nauk. Tadeusz Lewowicki, Bronisław Siemieniecki. - Toruń : Adam Marszałek, cop. 2012. - 362 s. : il. ; 23 cm - *Sygn.236519, czyt.236518*

3. Człowiek

Człowiek, technologia, media : konteksty kulturowe i psychologiczne / red. nauk. Agnieszka Ogonowska, Grzegorz Ptaszek. - Wyd. 2. Kraków : "Impuls", 2015. - 205 s. : il. ; 24 cm - *Sygn. czyt.240132*

4. Człowiek

Człowiek w obliczu szans cyberprzestrzeni i świata wirtualnego / red. nauk. Józef Bednarek. - Wwa : "Difin", 2014. - 223 s. : il. ; 23 cm - *Sygn. 239810*

5. Edukacja

Edukacja medialna w kształceniu wczesnoszkolnym : praca zbiorowa / pod red. Zuzanny Zbróg. - Kielce : Wydaw. Pedagog. ZNP, cop. 2008. - 127, [1] s. : il. ; 21 cm - *Sygn. 229768, 229769, czyt.229767*

6. Gocłowska, Barbara

Platformy edukacyjne : administrowanie i zarządzanie / Barbara Gocłowska, Zdzisław Łojewski. - Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2008. - 138 s. : il. ; 24 cm - *Sygn. 227604, czyt.227603*

7. Huk, Tomasz.

Media w wychowaniu, dydaktyce oraz zarządzaniu informacją edukacyjną szkoły / Tomasz Huk. - Kraków : "Impuls" ; Katowice : Uniwersytet Śląski, 2011. - 221 s. : il. ; 24 cm - *Sygn. 236612, czyt.236611*

8. Huk, Tomasz

Pedagogika medialna : aspekty społeczne, kulturowe i edukacyjne / Tomasz Huk. - Kraków : "Impuls" ; Katowice : Uniwersytet Śląski, 2014. - 384 s. : il. ; 25 cm - *Sygn. 240630, 240631, czyt.240629*

9. Kandzia, Joanna

Kształtowanie wartości dydaktycznych i wychowawczych w procesie edukacji matematycznej z wykorzystaniem technik multimedialnych / Joanna Kandzia. - Kraków : "Impuls", 2011. - 174 s. : il. ; 24 cm - *Sygn. 236605, czyt.236604*

10. Komputer

Komputer w edukacji gimnazjalno-licealnej : praca zbiorowa / pod red. Sergo Kuruliszwili. - Wwa : "Scholar", 2011. - 136 s. : il. ; 21 cm - *Sygn. 237095, 237096, czyt.237094*

11. Kron, Friedrich Wilhelm (1933-)

Dydaktyka mediów / Friedrich W. Kron, Alivisos Sofos; przekł. Joanna Sztobryn-Giercuskiewicz. - Gdańsk ; Sopot : Gdańskie Wydaw. Psycholog., 2008. - 165 s. : il. ; 24 cm - *Sygn. 230418, 230419, czyt.230417*

12. Kuźmich, Krzysztof

E-learning : kultura studiowania w przestrzeni sieci / Krzysztof Kuźmich. - Sopot : Gdańskie Wydaw. Psycholog., 2015. - 182 s. : il. ; 24 cm - *Sygn. 240373, czyt.240372*

Technologie informacyjno-komunikacyjne: literatura dostępna w BP CEN.. – cd.

13. Lorens, Roman

Nowe technologie w edukacji : praktyczna pomoc w przygotowaniu lekcji, przewodnik po e-nauczaniu, opis najpopularniejszych darmowych aplikacji, metodyka zdalnego nauczania, prawo autorskie e-learningu, gotowe materiały do wykorzystania / Roman Lorens. - Wwa ; Bielsko-Biała : Wydaw. Szk. PWN, cop. 2011. - 192 s. : il. kolor. ; 24 cm + 1 dysk optyczny (CD-ROM) - *Sygn.* 234195, 234196, *czyt.*234194

14. Mazgaj, Rafał

Platforma moodle dla każdego nauczyciela : praktyczny przewodnik z platformą demo / Rafał Mazgaj, Rafał Oparowski, Krzysztof Nadolski ; pod red. Rafała Bury, Marka Smyczka oraz Marcina Kaim. - Piekary Śląskie : "Itstart", 2014. - 173 s. : il. ; 24 cm - *Sygn.* 240634, 240635, 240636

Automotywacja... - okładka (fot. www.empik.com/automotywacja)

15. Meger, Zbigniew

Zmieniająca się rola nauczyciela w warunkach przeobrażeń technologicznych / Zbigniew Meger // W: Być nauczycielem, opiekunem, wychowawcą. T. 2, Między teorią a praktyką / red. nauk. Grażyna Durka, Ewa Murawska ; [aut. Wacław Adamiak et al.]. - Toruń : Adam Marszałek ; Słupsk : Inst. Pedag. Akademii Pomorskiej, cop. 2012. - S. 164-183

Zmiany w działaniach nauczających. Nowe funkcje i zadania nauczycieli. Nowe modele nauczania (e-teaching, e-tutoring, e-coaching). Kompetencje nauczycieli. Zmiany w kształceniu nauczycieli. - *Sygn.* 240997, *czyt.*240996

16. Nowe

Nowe media w edukacji / red. nauk. Tadeusz Lewowicki, Bronisław Siemieniecki. - Toruń : Adam Marszałek, cop. 2012. - 265 s. : il. ; 23 cm - *Sygn.* 236536, 236537, *czyt.*236535

17. Nowe

Nowe media w systemie komunikowania : edukacja, cyfryzacja / pod red. Marka Jelińskiego. - Toruń : Adam Marszałek, cop. 2011. - 243 s. : il. ; 23 cm - *Sygn.* 236539, *czyt.*236538

18. Nowoczesność

Nowoczesność w polonistycznej edukacji : pytania, problemy, perspektywy / pod red. Anny Pilch, Magdaleny Trysińskiej. - Kraków : Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2013. - 288, [1] s. ; 24 cm - *Sygn.* *czyt.*240238

Technologie informacyjno-komunikacyjne: literatura dostępna w BP CEN w Koszalinie – cd.

19. Ostrowska, Małgorzata

Technologie informacyjno-komunikacyjne na lekcjach : przykładowe konspekty i polecane praktyki / Małgorzata Ostrowska, Danuta Sterna. - Wwa : Centr. Edukac. Obywatelskiej, 2015. - 276, [1] s. : il. kolor. ; 24 cm + dysk optyczny (CD-ROM) - *Sygn.* 240792

20. Perzycka, Elżbieta

Struktura i dynamika kompetencji informacyjnych nauczyciela w społeczeństwie sieciowym / Elżbieta Perzycka. - Szczecin : Wydaw. Nauk. Uniwersytetu Szczecińskiego, 2008. - 326 s. : rys. ; 24 cm - *Sygn.* 228808, *czyt.*228807

21. Piotrowska, Renata (1981-)

Edukacja informacyjna w polskiej szkole / Renata Piotrowska ; Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. - Wwa : SBP, 2011. - 164 s. ; 24 cm - *Sygn.* *czyt.*234631

22. Pitler, Howard (1952-)

Efektywne wykorzystanie nowych technologii na lekcjach / Howard Pitler, Elizabeth R. Hubbell, Matt Kuhn ; przeł. Patrycja Szmyd. - Wwa : Centr. Edukac. Obywatelskiej, 2015. - 253, [1] s. : il. kolor. ; 24 cm - *Sygn.* 240794, *czyt.*240793

23. Rybak, Anna

Multimedialne wspomaganie kształcenia matematycznego / Anna Rybak. - Opole : Nowik, 2016. - 255, [1] s. : il. ; 24 cm (Książka w opracowaniu)

24. Rygałło, Andrzej

Czy szkoła może być cyfrowa? / Andrzej Rygałło // W: Człowiek, technologia, media : konteksty kulturowe i psychologiczne / red. nauk. Agnieszka Ogonowska, Grzegorz Ptaszek. - Wyd. 2. – Kraków : „Impuls”, 2015. - S. [23]-33 - *Sygn.* *czyt.*240132

25. Społeczne

Społeczne konteksty edukacji medialnej / pod red. Grażyny Penkowskiej. - Gdańsk : Wydaw. Nauk. "Katedra", 2013. - 296, [1] : il. ; 20 cm - *Sygn.* 240427, *czyt.*240426

26. Stecyk, Adam

Wartość systemów e-learningowych w podmiotach edukacyjnych / Adam Stecyk. - Wwa : "Difin", 2013. - 263 s. : il. ; 23 cm - *Sygn.* *czyt.*237896

27. Szkoła

Szkoła w dobie Internetu / red. nauk. Andrzej Nowak, Katarzyna Winkowska-Nowak, Ludmiła Rycielska. - Wwa : Wydaw. Nauk. PWN, 2009. - 247, [1] s. : il. ; 21 cm + dysk optyczny (CD-ROM) - *Sygn.* 231177, 231178, *czyt.*231176

28. Wawer, Rafał

Animacja komputerowa w procesie kształcenia / Rafał Wawer. - Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2008. - 160 s. : il. ; 25 cm - *Sygn.* 228266, 228267, *czyt.*228265

29. Zieliński, Zbigniew

E-learning w edukacji : jak stworzyć multimedialną i w pełni interaktywną treść dydaktyczną / Zbigniew Zieliński. - Gliwice : "Helion", cop. 2012. - 312 s. : il. ; 24 cm - *Sygn.* 236745, *czyt.*236744

- Oprac.: Małgorzata Trembowelska – BP CEN w Koszalinie

--> KONKURS CEN DLA NAUCZYCIELI

Konkurs CEN dla nauczycieli:

- ***Stawiamy na czytanie i pisanie***
- ***konkurs na rok szkolny 2016/2017***

→ ***Czytanie...: To zabawa językiem i formą. To rozwijanie wyobraźni i wywoływanie emocji. To troska o naszą duszę.*** [W. Kołodziejczyk 2016³¹]

Po co czytać i pisać? (fot. www.edunews.pl)

Warto rozważyć: Co i jak trzeba zrobić, aby skutecznie zachęcić uczniów do czytania dobrej literatury i pisania samodzielnych wypowiedzi, wypracowań, opowiadań? A ponadto:

1. Dlaczego w rozwoju uczniów ważne jest czytanie dobrej literatury?
2. Jak inspirować uczniów do samodzielnego tworzenia, pisania i samooceny?

--> Cele konkursu

1. Zaprezentowanie własnych pomysłów i rozwiązań nauczycieli w rozwoju czytelnictwa.
2. Pogłębienie rozumienia potrzeby czytania i samodzielnego tworzenia, pisania.
3. Inspirowanie do stosowania w praktyce zasad ładnego mówienia przez uczniów [³²].

Adresaci - nauczyciele szkół i placówek oświatowych województwa zachodniopomorskiego.

Termin - Prace pisemne można nadsyłać **do końca marca 2017** roku do CEN, ul. Ruszczyca 16, 75-654 Koszalin, lub na e-pocztę redakcji „Nauczycielskiej Edukacji” – jpss51@tlen.pl.

Nagrody – Najciekawsze prace lub ich wybrane, ciekawe fragmenty zostaną opublikowane w „Nauczycielskiej Edukacji” lub wydane drukiem w całości w „Wydawnictwie CEN” w postaci broszury. Przewiduje się nagrody książkowe i albumowe. (JPS)

³¹ W. KOŁODZIEJCZYK, *Narodowe czytanie – troska o duszę* – www.eid.edu.pl – z 26.08.2016.

³² I. MAJEWSKA-OPIELKA, *Powiedz to dobrym słowem*. Sopot: Wydaw. GWP, 2015.